

kružila čitavu priču o splitskim srednjovjekovnim obrtnicima. Razmatra tako osnovne parametre prema kojima su se dogovarali pučanski brakovi u srednjovjekovnom Splitu. Iako notarski spisi ne daju previše informacija o bračnim odnosima pučana, autorica dolazi do određenih saznanja kombinirajući podatke bračnih ugovora splitskih obrtnika i nekih odredbi statutarnog prava. Nadalje, propituje se položaj žene ne samo unutar bračne zajednice, već i obiteljskog okvira, samim time pozicionira ga i unutar komunalnog društva općenito. Na temelju sačuvanih notarskih izvora pokušava se procijeniti i broj djece u obrtničkim obiteljima, istražujući također emocionalne odnose između roditelja i djece, kao i rodbinsku ili, pak, stalešku povezanost. Nadalje, nastojeći sagledati različite aspekte svakodnevnice splitskih obrtnika, autorica proučavajući obrtničke inventare dolazi do vrijednih podataka pomoću kojih uspješno ispisuje stranice koje govore o kulturi stanovanja i kvaliteti življenja tog društvenog sloja: pokušava predočiti izgled kuća, interijere, ali i načine odijevanja te prehrane. Zaključci koje donosi, relevantni su ne samo za ovaj splitski slučaj, već će svakako poslužiti i kao komparativni predložak za ostala dalmatinska društva kasnog srednjovjekovlja.

Knjiga Tonije Andrić mnogo je više od – kako to autorica uvodno sugerira – „tek skromnog pokušaja“ cjelovitog sagledavanja splitske društveno-ekonomske situacije 14. i 15. stoljeća. Svakako predstavlja značajan dobitak za hrvatsku historiografiju, jer s jedne strane popunjava veliku spoznajnu prazninu u svezi društvenog oblikovanja splitske komune, kao i ekonomske aktivnosti Splitskana u 14. i 15. stoljeću, dok s druge strane nesumnjivo predstavlja veliki poticaj za daljnja istraživanja u tom smjeru. Monografija nadmašuje kvalifikaciju ekonomske povijesti, zakoračivši vrlo suvereno unutar žanrovskog spektra koji dotiče i povijest svakodnevnice, ili pak povijest mentaliteta, što je svakako dobra pretpostavka da bi knjiga mogla naći put i do šire, a ne samo stručne javnosti.

Nikša Varezić

POVIJEST BUZETSKOGA PODNEBLJA

Slaven Bertoša, Fragmenti buzetske prošlosti u srednjem i novom vijeku, Srednja Europa – Sveučilište Jurja Dobrile u Puli – Državni arhiv u Pazinu – Grad Buzet, Zagreb – Pula – Buzet – Pazin 2018.

U suizdanju Srednje Europe, Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli, Državnoga arhiva u Pazinu i Grada Buzeta godine 2018. otisnuta je deseta po redu opsežna istraživačka studija izuzetno agilnoga puljskog povjesničara, dugogodišnjega proučavatelja višeslojne istarske i kvarnerske kulturno-povijesne baštine, kao i mletačko-hrvatskih veza u novovjekovlju. Recenzenti su ovoga izdavačkog pothvata pokojni akademik Franjo Šanjek i dr. sc. Lovorka Čoralčić. Knjiga je podijeljena na dva dijela. Unutar šesnaest poglavlja sabrani su rezultati minucioznoga znanstveno-istraživačkog rada na raznolikim arhivskim izvorima, koji su obogaćeni pažljivo odabranim i kvalitetnim slikovnim materijalom nastalim na

temelju autorovih terenskih obilazaka. U drugome dijelu donosi se 25 osvrtâ i prikaza raznih publikacija i znanstvenih događanja vezanih za bužetski teritorij.

U Predgovoru i Uvodnim razmatranjima ističe se strateški položaj Bužeštine u kojoj su tragovi naseljenosti prisutni još u najstarije doba, o čemu svjedoči mnoštvo pečinskih nalaza i postojanje gradinskih naselja, što je oduvijek pobuđivalo zanimanje arheologa. Ovo je područje privuklo pozornost i novovjekovnih kartografa, među kojima autor izdvaja poznatoga carsko-kraljevskog inženjera Giovannija Antonija Capellarisa, na čijem je zemljovidu, koji datira iz godine pada Mletačke Republike (1797), prikazana i Bužeština. U očuvanju tradicijskoga nasljeđa bužetskoga zavičaja naglašava se doprinos različitih ustanova i udruga, posebice Pučkoga otvorenog učilišta Augustina Vivode i Katedre Čakavskoga sabora, koja već punih pedeset godina kontinuirano organizira znanstveno-stručni skup *Bužetski dani*. Prilozi autorâ koji su prethodno predstavljani na tome skupu redovito se objavljuju u najdugovječnijemu istarskom godišnjaku – *Bužetskom zborniku*. U njemu su zastupljene povijesne, kulturne, gospodarske, etnološke, jezične i druge teme istarskoga sjevera, a nastao je kao plod želje da se stručnoj i široj javnosti interdisciplinarnim pristupom predstavi bogata riznica spoznaja o Buzetu i njegovoj okolini.

Tema prvoga poglavlja knjige „Fragmenti bužetske prošlosti“ jesu kaštel Črni grad i stražarska kula Beli grad. Riječ je o utvrdama koje su izgrađene oko 1000. godine te su u kasnome srednjovjekovlju imale važnu obrambenu ulogu bužetskoga podneblja. Ujedno predstavljaju i prvo svjedočanstvo o hrvatskome utjecaju na toponomastiku sjeverne Istre, što se ogleda u jednome dokumentu s početka 12. stoljeća u kojemu se spomenute utvrde navode pod hrvatskim nazivom jer su tada u njima bili nastanjeni hrvatski doseljenici kao kmetovi na posjedima njemačkih baruna.

Slijedi poglavlje u kojemu se donose zemljopisni i povijesni podaci o naselju Vrh, koje nije bilo utvrđeno, već je stanovit oblik obrambenih zidova činio spojeni niz kuća. Od mjesnih sakralnih objekata ističe se kapela sv. Antuna opata na kojoj se nalazi glagoljski natpis. U srednjemu vijeku Vrh je potpadao pod vlast akvilejskih patrijarha, potom se nalazio u sastavu Pazinske knežije, da bi od početka 16. stoljeća bio u rukama *Serenissime* sve do njezina sloma. Naselje je imalo svojega župana, podložnoga gastaldu iz Sovinjaka, a u tom je razdoblju – uz Draguč, Hum, Roč i Sovinjak – ovisilo o mletačkome kapetanu sa sjedištem u Buzetu. Privremeno boravište u Vrhu pronašla je doseljenička obitelj iz Karnije, De Pieri, koja se bavila tesarskim obrtom, ali i kovanjem krivotvorenoga novca nazvanoga *grosseto*, koji je vrijedio petinu tadašnje lire. Iz zapisa posljednjega kapetana-valputa Jurja Furlanića doznajemo da se u spomenutom naselju ubirala desetina ovaca, žita i vina, ali i „miholjšćina“ – novac koji su dugovali vlasnici sitne stoke. Vrh je zabilježen i u izvješćima rašporskih kapetana kao jedno od naselja koje je pretrpjelo stradanja u Uskočkome ratu.

„Fragmenti iz prošlosti Sovinjaka i okolice do 19. stoljeća“ naslov je idućega tematskog priloga. Taj su kraj u 17. stoljeću u svojim djelima o Istri opisali svećenik Fortunato Olmo, novigradski biskup Giacomo Filippo Tomasini i tršćanski horograf Prospero Petronio, a brojne šumske površine ucrtane su u katastik Vincenza Morosinija iz 1776. Iz Sovinjaka potjecali su agronom Viktor Vitolović te dirigent i skladatelj Slavko Zlatić. Okolica je bila naseljena još u prapovijesno doba, a u pisanim izvorima prvi se put spominje krajem 12. stoljeća kao kaštel u vlasništvu akvilejskih patrijarha. Zbog svojega položaja predstavljao je obrambenu točku sjeverne granice Pazinske knežije. Sovinjci su morali plaćati porez na žito i vino nazvan „dežma“, glavarinu ili „marku“, a određena davanja u novcu ili naturi

teretila su ih i na pojedine blagdane. Tijekom rata Cambraiske lige između Mlečana i Habsburgovaca Sovinjak je 1508. imao 18 ognjišta i time spadao u manje kaštele. Potom je petnaest godina kasnije pao u ruke Mletačke Republike, postajući jednim od najvažnijih naselja Rašporskoga kapetanata, a bio je i značajno središte glagoljske pismenosti. U crkvenom je smislu Sovinjak bio kuratija u sastavu Župe Buzet koja se nalazila pod jurisdikcijom Tršćanske biskupije. U nizu sakralnih zdanja ističe se, primjerice, kasnogotička kapela sv. Roka iz 16. stoljeća koja je oslikana freskama. U prošlosti Sovinjaka i okolice važnu ulogu odigrao je Uskočki rat. Premda su ondje bile smještene postrojbe mletačke „crne vojske“ (*cernide*), brojna su sela tada srušena i spaljena. Među zanimljivim detaljima valja spomenuti i Minjeru – najstariji rudnik boksita na svijetu – te postojanje tvornice u kojoj je prvu značajniju proizvodnju stipse i vitriola u drugoj polovini 18. stoljeća započeo mletački poručnik i vojni inženjer Pietro Tur(r)ini.

Okosnicu sljedećega poglavlja čine Račice, koje su u srednjovjekovlju bile samostalna gospoštija, a od 15. do 19. stoljeća nalazile su se u posjedu plemićke obitelji Walderstein. Bračnom vezom polovinu kaštela dobio je Vespasiano Zara, brat pićanskoga biskupa Antonija. S time u vezi intrigantna je epizoda iz doba Uskočkoga rata koja opisuje dvostruku uhodničku djelatnost biskupova nećaka Domiziana Zare. Račice se spominju u izvješćima o kolonizaciji pojedinih mletačkih dužnosnika, a kolopletom povijesnih fragmenata obiluje i očuvana arhivska građa – opisuju se, primjerice, velika oskudica prouzročena sušom te žestoka epidemija kolere sredinom *Ottocenta* koja je harala čitavim Poluotokom. Od početka 19. stoljeća pa sve do Drugoga svjetskog rata u Račicama je zamjetno povećanje broja hrvatskoga stanovništva, a ondje je djelovala i jedna od škola Družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru.

Autor iznosi kratke povijesne crtice o još jednome naselju nekadašnje Rašporske gospoštije, a riječ je o Prapoću koje – s obzirom na položaj – uvrštava u „najslikovitija sela Istarskoga krasa“. U njemu se nalazi poznati izvor Korita, a okolica obiluje speleološkim objektima, jamama i pećinama, među kojima se izdvajaju opisi Pećine na Gradišću i Pećine pod Usuje. Prapoće je zabilježeno u izvješću rašporskoga kapetana Girolama Cornera iz 1618, u kojemu se navodi da je rašporsko područje u prošlosti bilo plodno, bogato stokom i dobro nastanjeno, a potom su uskočki napadi rezultirali stvaranjem pustopoljina i ruševina. Hrvatska imena pripadajućih sela Rašporskoga kapetanata ukazuju na dominaciju hrvatskoga etničkog elementa još od njihova samoga osnutka. Stanovništvo se ponajviše bavilo sitnim stočarstvom i iskorištavanjem šumskih površina. Feudalne obveze Prapojaca, tadašnjih podanika grofova Goričkih, zapisane su u rašporskom urbaru iz 1395, koji je detaljno analizirao povjesničar Danilo Klen. Prapoće se spominje i u već rečenoj Furlanićevoj zbirci iz 18. stoljeća, iz koje se razaznaje uloga valputa kao mletačkoga dužnosnika koji je nadzirao ubiranje podavanja u selima Istarskoga krasa i rješavanje mogućih sporova. Autor zaključuje kako je u Prapoću zabilježen fenomen brojnoga iseljavanja, napose u razdoblju nakon završetka Drugoga svjetskog rata. U današnje se vrijeme taj trend nastoji zaustaviti obnavljanjem dotrajalih kuća i djelatnošću usmjerenom prema očuvanju svekolike baštine ovoga zavičaja.

Novo poglavlje otvaraju potankosti o selu Vodice, čiji je postanak vezan za Novačku pećinu u kojoj su pronađeni keramički nalazi iz ranoga brončanog doba. I ovo je naselje zapisano u urbaru Rašporske gospoštije, a poput okolnih mjesta, bilo je poprištem pljački i paleža tijekom sukoba između Mlečana i Austrijanaca. Previranja su bila rezultat sporova oko „diferencija“ – nepodijeljenih zemljišta duž granice ovih dviju suprotstavljenih strana

koja su bila prepuštena korištenju njihovih podanika. Budući da međe nisu bile precizno utvrđene, izbijali su česti prijevori oko korištenja livada, šuma i lokava. Padom Mletačke Republike, u Vodicama je uspostavljena austrijska vlast. Krajem 19. stoljeća ondje je otvorena pučka škola u kojoj se nastava održavala na hrvatskome jeziku. U obnovljenoj nekadašnjoj školskoj zgradi danas se nalazi Speleo-kuća, znanstveno-edukacijski centar za zaštitu i valorizaciju krškoga kraja. Kao jedan od poznatijih učenika koji je svojom djelatnošću zadužio rodno mjesto Vodice ističe se jezikoslovac i proučavatelj narodnih pjesama sjeverne Istre – Josip Ribarić.

Posljednje naselje na istarskome sjeveru koje se našlo u fokusu autorova istraživanja jesu Mune. U medievalno doba njima je upravljao akvilejski patrijarh, zatim grofovi Gorički, a u 14. stoljeću pod mletačkom upravom uključuju se u Rašporsku gospoštiju. Prekretnicu u promjeni vlasti označio je Tridentski mirovni ugovor iz 1535, kada su Mune ušle u sastav habsburških posjeda. Zabilježene su u raznim novovjekovnim izvorima, od kojih se svojom važnošću izdvajaju Munsko-žejanski urbari iz 1574. i 1619, u kojima se ocrtavaju feudalni odnosi i različita podavanja koja su teretila žitelje. Mune su spomenute i u izvješćima mletačkih rektora, ponajprije zato što su predstavljale uskočko uporište iz kojega se pljačkalo po Bužeštini. Prošlošću Munâ ponajviše se u svojim radovima bavio svećenik, povjesničar i paleograf Makso Pelozza. Na osnovi analize arhivskoga gradiva dokazao je postojanje Munskega grada koji je podignut 1585. radi obrane od Mlečana, no nakon 31-godišnjega postojanja uništen je tijekom uskočkih razaranja.

Poglavlje o doseljenicima s Bužeštine u Pulu temelji se na raščlambi matičnih knjiga Pule od 1613. do 1816. U tom se razdoblju spominju pridošlice iz Brgudca, Buzeta i Roča, koji su bili pod mletačkom vlašću. Žitelji iz buzetskoga kraja selili su se zbog oskudne zemlje i uroda žitarica koji je u južnoj Istri nadvisivao potrebe pučanstva. Najveći broj doseljenika – njih 20 – dolazio je iz Buzeta, onodobnoga upravnog i vojnog središta sjeverne Istre u kojemu su od 1511. stolovali rašporski kapetani. Imena i prezimena pridošlica ukazuju na činjenicu da su sva tri mjesta bila nastanjena pretežito hrvatskim stanovništvom, dok su malobrojni pripadnici plemićkoga i činovničkoga sloja u Buzetu nosili talijanska prezimena. S obzirom na razmjernu udaljenost od Pule, migracije s buzetskoga područja potvrđuju kako to nije predstavljalo prepreku stvaranju razvijenih kontakata između sjevernoga i južnoga dijela Poluotoka. Analizom prezimena koja su upisana u spomenutim matičnim knjigama autor zaključuje da je riječ o izravnim doseljenicima iz navedenih triju mjesta ili o njihovim prvim potomcima. Budući da se pored kasnijih nasljednika njihova provenijencija više nije bilježila, jedinim njezinim pokazateljem ostala su prezimena. Pritom su navedena sljedeća: Božić, Buždon, Černeka, Flego, Klarić, Klobas, Poropat, Ribarić i Sanković, a posebice se ističe spis buzetskoga liječnika Matije Krbavčića. Autor konstatira kako su se brojna onodobna prezimena uspjela očuvati do današnjih dana, iako ne neophodno u istim mjestima u kojima su tada bila zastupljena.

Zasebno poglavlje posvećeno je graničnim oznakama na području Rašporskoga kapetanata, planine Dober dol, Velih i Malih Muna, Lanišća i grimaldske općine. Problematika graničnoga pitanja u Istri prati se od 16. stoljeća, a diferencije se od prostora namijenjenoga zajedničkomu korištenju za gospodarske potrebe mletačkih i austrijskih podanika vrlo brzo pretvaraju u zlokobna mjesta bezbrojnih uzurpacija zemljišta, otimanja stoke i sukoba zbog različite političke pripadnosti. Granična crta s danas postojećim oznakama na spornim područjima utvrđena je usporedbom podataka Franciskanskoga katastra i suvremenih topografskih karata. Izvorno se obilježavala kamenjem, križevima usječenima u

drvo ili stijenu te topografskim znakovima, no s vremenom je ponegdje blijedjela i samo se djelomično mogla rekonstruirati, a postupno se gasilo i usmeno sjećanje.

Idućih nekoliko tematskih cjelina nastalo je kao rezultat proučavanja i interpretacije povijesnih dokumenata pronađenih u Državnom arhivu u Veneciji. Prvi spis koji je predmetom analize jest onaj koji je sredinom 17. stoljeća sastavio mletački inženjer Pietro di Santa Colomba. U njemu opisuje stanje kaštela u Buzetu, Draguču, Humu i Roču te količinu i raznolikost oružja i streljiva. Najviše prijedloga za poboljšanje mogućnosti obrane odnosilo se na buzetsku utvrdu, koja je bila nepravilna oblika i s lošim zidinama. I u ostalim su kaštelima uočeni još neki nedostaci poput staroga, neuporabivog oružja. Ovaj dokument stoga sadržajno predstavlja doprinos poznavanju vojne povijesti razmotrenoga područja.

U daljnjemu tekstu donose se pojedinosti iz izvješća rašporskoga kapetana Alvisea Foscarija iz 1792. Autor na samome početku navodi biografske podatke o glasovitim ličnostima ove plemićke obitelji koja je posjedovala imanja na Levantu. Njezinim najznamenitijim članom bio je nesumnjivo Francesco Foscari, koji je za mletačkoga dužda izabran u 15. stoljeću. Razdoblje njegove vladavine obilježeno je najvećim teritorijalnim širenjem Mletačke Republike, ali i dugotrajnim ratovima koji su osiromašili državnu blagajnu. Iz kratkoga izvješća koje je mletački rektor Alvise Foscari uputio Senatu doznajemo da je bio zadužen za kontroliranje buzetske administracije, a njegova temeljitost u radu bila je popraćena pohvalama samoga Senata. Zalagao se i za naobrazbu mladeži, zaštitu šuma i razvoj lokalne industrije, a osobito za povećanje proizvodnje u rudniku kod Sovinjaka.

Slijedi prilog o analizi troškova koji su nastali krajem 18. stoljeća zbog obavljanja graditeljskih zahvata na buzetskome kaštelu, gdje su se nalazile gradska palača i dvije vojarne s vojnicima. Budući da je utvrda bila izložena istočnim vjetrovima, zbog nastalih šteta mletačka je Vlada odobrila obnovu javnih zgrada, no ne i svih građevina koje su bile u kritičnome stanju, pri čemu se naglašava važnost dostojanstvenoga izgleda zdanja u kojima su stolovali predstavnici državne vlasti, kao i koncept javnoga interesa.

Idući je dokument svojevrsan dopis kojim natproviduri i providuri za žitarice obavještavaju mletačku Vladu o pismima rašporskoga kapetana kojima on prenosi zamolbu buzetske zajednice. Radi osiguravanja od moguće oskudice u nerodnim godinama, njezini su predstavnici zahtijevali da se desetinsko žito rašporskoga kapetana proda buzetskom fontiku, a ne onom piranskom, kako je bilo dogovoreno prethodnim odlukama. Iako su povjerenici i pristavi za plaćanje javnim novcem prihvatili zamolbu ugroženih žitelja, ističe se da će konačnu odluku ipak donijeti Senat.

Iz konca 18. stoljeća datira još jedan spis – riječ je o odluci kojom gore spomenuti magistrat povjerenika i pristava odobrava niz izvanrednih troškova rašporskoga kapetana. Oni su se, između ostalog, odnosili na financiranje posjeta Piranu, obilaska kaštela i vojne smotre Buzetskoga krasa te najma kuće za časnike u slučaju nedostatka vojarne. Određena sredstva trebalo je izdvojiti i za izradu kopije Knjige pravde u koju su se upisivale godišnje obveze seljaka, a zabilježeni su i drugi manji troškovi, čije je prihvaćanje ovisilo o Senatu.

Posljednje poglavlje u ovome bloku posvećeno je rukopisu spominjanoga rašporskoga kapetana-valputa Jurja Furlanića o Bužeštini koji datira iz 1815. Kao dugogodišnji državni službenik u doba mletačke, ali i kasnijih uprava, osvrće se na prilike i mnoštvo problema s kojima se buzetski kraj suočavao u razdobljima česte promjene vlasti. Usto donosi i pokoji kuriozitet o izmjeni vladara, unutarnjem ustrojstvu i obvezama podanika u antici i srednjemu vijeku. Iz ove rasprave razvidno je da su na društveno, gospodarsko i vjersko stanje toga područja negativno utjecale okolnosti u kojima dolazi do napuštanja bogoštov-

lja, nediscipline i rušenja vrijednosnoga sustava mladeži. Furlanić stoga iznosi prijedloge za poboljšanje situacije, ukazujući pritom na skromnost svojega položaja u odnosu na vrhovnu vlast koja ima odlučujuću ulogu u razmatranju rješenja i donošenju odluke.

Drugi dio ove knjige naslovljen je „Pisci, istraživači i znatiželjnici o Bužeštini“. Donosi zbir autorovih osvrtâ na odabrane monografije i zbornike u čijemu je središtu zanimanja istarski sjever. Teme koje se u njima obrađuju jesu sljedeće: naselja Prapoće, Račja Vas, Rašpor i Sv. Martin, Mlunska visoravan, rudnik Minjera, stanovništvo i migracije iz sjeverne Istre, svakodnevni život tamošnjih žitelja, bogate i ugledne obitelji te mjesta na zapadnim i južnim obroncima Bužeštine. Uvršteni su i prilozi o glagoljskim zapisima u humskim maticama, kao i duhovnoj vizitaciji Ignazija Gaetana de Buseta. Naposljetku, prikazan je i tijek skupa *Buzetski dani 2013.* te pojedini svesci *Buzetskog zbornika* i *Zbornika Općine Lanišće*.

Na samome kraju prikazane monografije nalazi se nekoliko korisnih dodataka koji čitateljima omogućuju bolje snalaženje i lakše korištenje knjigom: popis konzultiranih izvora, literature i ostalih pomagala te kazivača, sažeci na hrvatskome, talijanskome i engleskome jeziku, kazala zemljopisnih naziva, osobnih imena, stvari i pojmova te bilješka o autoru.

U predstavljenome znanstvenom izdanju autor je manje poznate, ali i dosad potpuno neistražene spoznaje o buzetskome kraju analitičkim, interdisciplinarnim i multidisciplinarnim pristupom, a k tomu i temeljitom obradom arhivskoga gradiva uspio pretočiti u zanimljiv i lako čitljiv narativni tekst, koji će jasnoćom stila, jezgrovitošću, preglednošću te umješnim odabirom priloga bez ikakvoga zrnca sumnje ne samo znanstvene nego i šire čitalačke krugove uljuljati u duh (sjeverno)istarskoga novovjekovlja. Publikacija koja pruža čitavu lepezu raznovrsnih tema iz povijesti buzetskoga podneblja protkana je bogatom fotografskom građom koja pridonosi dodatnoj vizualnoj vrijednosti. Zahvaljujući naporima da se prijelomni trenuci višestoljetne lokalne prošlosti otrgnu iz ralja zaborava, ova će knjiga zasigurno dobiti zasluženo mjesto u regionalnoj i nacionalnoj historiografiji, predstavljajući polaznu točku za daljnja sveobuhvatnija istraživanja raznorodnih aspekata prošlosti zavičajnoga kozmosa.

Samanta Paronić

FILOZOFSKI FAKULTET SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
INSTITUTE OF CROATIAN HISTORY
INSTITUT FÜR KROATISCHE GESCHICHTE

RADOVI

51

BROJ 2

ZAVOD ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

The logo for FF press, featuring the letters 'FF' in a stylized font with a horizontal line through them, followed by the word 'press' in a lowercase, sans-serif font.

ZAGREB 2019.

RADOVI ZAVODA ZA HRVATSKU POVIJEST
FILOZOFSKOGA FAKULTETA SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Knjiga 51, broj 2

Izdavač / Publisher
Zavod za hrvatsku povijest
Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
FF-press

Za izdavača / For Publisher
Vesna Vlahović Štetić

Glavni urednik / Editor-in-Chief
Inga Vilogorac Brčić

Izvršni urednik / Executive Editor
Kornelija Jurin Starčević

Uredništvo / Editorial Board
Jasmina Osterman (stara povijest/ancient history), Trpimir Vedriš (srednji vijek/medieval history), Hrvoje Petrić (rani novi vijek/early modern history), Željko Holjevac (moderna povijest/modern history), Tvrtko Jakovina (suvremena povijest/contemporary history), Silvija Pisk (mikrohistorija i zavičajna povijest/microhistory and local history),
Zrinka Blažević (teorija i metodologija povijesti/theory and methodology of history)

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Council
Denis Alimov (Sankt Peterburg), Živko Andrijašević (Nikšić), Csaba Békés (Budapest), Rajko Bratož (Ljubljana), Svetlozar Eldarov (Sofija), Toni Filiposki (Skopje), Aleksandar Fotić (Beograd), Vladan Gavrilović (Novi Sad), Alojz Ivanišević (Wien), Egidio Ivetić (Padova), Husnija Kamberović (Sarajevo), Karl Kaser (Graz), Irina Ognyanova (Sofija), Géza Pálffy (Budapest), Ioan-Aurel Pop (Cluj), Nade Proeva (Skopje), Alexios Savvides (Kalamata), Vlada Stanković (Beograd), Ludwig Steindorff (Kiel), Peter Štih (Ljubljana)

*Izvršni urednik za tuzemnu i inozemnu razmjenu /
Executive Editor for Publications Exchange*
Martin Previšić

Tajnik uredništva / Editorial Board Assistant
Dejan Zadro

Adresa uredništva/Editorial Board address
Zavod za hrvatsku povijest, Filozofski fakultet Zagreb,
Ivana Lučića 3, HR-10 000, Zagreb
Tel. ++385 (0)1 6120191

Časopis izlazi jedanput godišnje / The Journal is published once a year

Časopis je u digitalnom obliku dostupan na / The Journal in digital form is accessible at
Portal znanstvenih časopisa Republike Hrvatske „Hrčak“
<http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>

Financijska potpora za tisak časopisa / The Journal is published with the support by
Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske

Časopis je indeksiran u sljedećim bazama / The Journal is indexed in the following databases:
Directory of Open Access Journals, EBSCO, SCOPUS, ERIH PLUS, Emerging Sources Citation
Index - Web of Science

Naslovna stranica / Title page by

Marko Maraković

Grafičko oblikovanje i računalni slog / Graphic design and layout

Marko Maraković

Lektura / Language editors

Samanta Paronić (hrvatski / Croatian)

Edward Bosnar (engleski / English)

Tisak / Printed by

Tiskara Zelina, Sv. Ivan Zelina

Naklada / Issued

200 primjeraka / 200 copies

Ilustracija na naslovnici

Muza Klio (Alexander S. Murray, *Manual of Mythology*, London 1898)

*Časopis je u digitalnom obliku dostupan na Portalu znanstvenih časopisa
Republike Hrvatske „Hrčak“ <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*

*The Journal is accessible in digital form at the Hrcak - Portal of scientific
journals of Croatia <http://hrcak.srce.hr/radovi-zhp>*